

11 Henryk Eligiusz Leopold Jaxa-Bąkowski

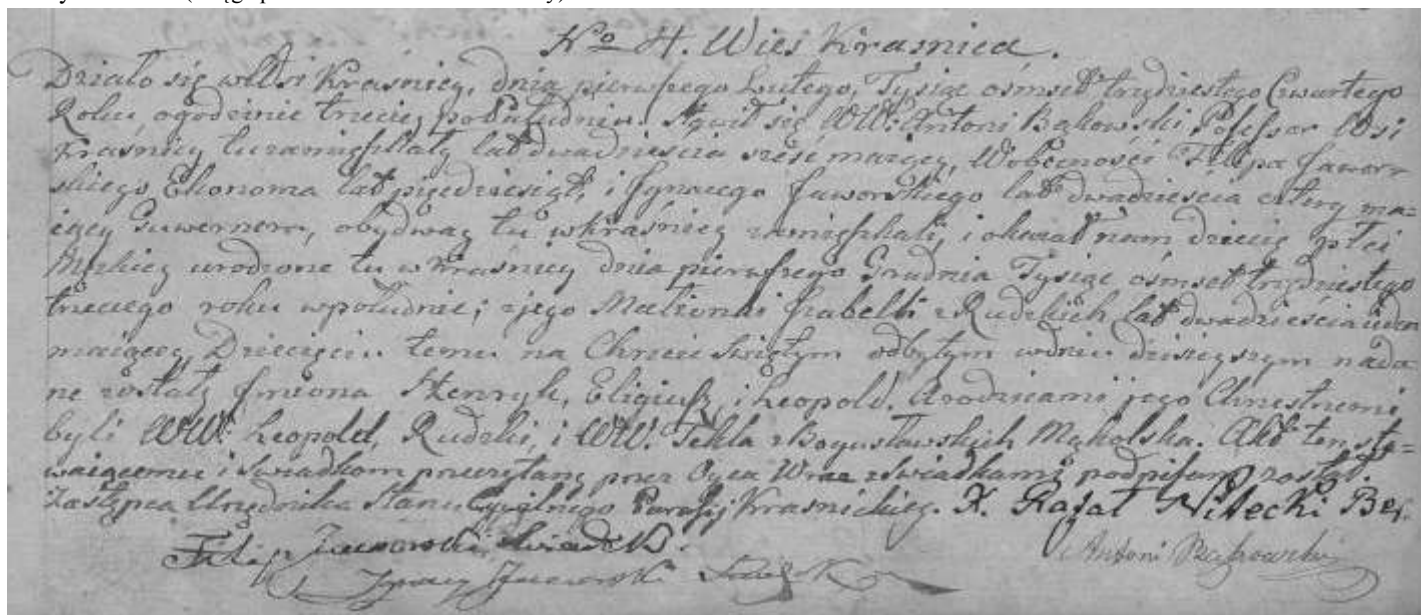
ur. 1.12.1830 r. w Kraśnicy zm. 5.12.1903 r. w Warszawie [Powązki, kw. 164, rząd 6, grobowiec 10]

syn Antoniego (10)

żona Michalina hr. Wessel (ur 1845, zm. 6.02.1873 w Ufie, tydzień po porodzie córki), ślub w 1865 r.

dzieci: Michalina (12)

- metryka chrztu (księga parafialna kościoła w Kraśnicy)

N° 4. Wieś Kraśnica.

Działo się w Wsi Kraśnicy, dnia pierwszego lutego Tysiąc ośmset trzydziestego czwartego Roku, o godzinie trzeciej po południu stawił się WW. Antoni Bąkowski Possessor Wsi Kraśnicy tu zamieszkały lat dwadzieścia sześć mający, w obecności Filipa Jaworskiego Ekonomia lat pięćdziesiąt, i Ignacego Jaworskiego lat dwadzieścia cztery mający Guwernera, obydwaj tu w Kraśnicy zamieszkały, i okazał nam dziecię płci męskiej urodzone tu w Kraśnicy dnia pierwszego Grudnia Tysiąc ośmset trzydziestego trzeciego roku w południe; z jego Małżonki Jzabelli z Rudzkich lat dwadzieścia jeden mającej, Dziecięciu temu na Chrzcie Świętym odbytym w dniu dzisiejszym nadane zostały imiona Henryk, Eligiusz i Leopold. A rodzicami jego Chrzestnymi byli WW: Leopold Rudzki i WW: Tekla z Bogusławskich Mąkolska. Akt ten stawiającemu i świadkom przeczytany przez Oycę wraz z świadkami podpisany został.

Zastępca Urzędnika Stanu Cywilnego Parafij Krasnickiej. (–) X. Rafał Wilecki Ber.

(–) Filip Jaworski świadek

(–) Antoni Bąkowski

(–) Ignacy Jaworski świadek

[ze względu na trwające w okolicy walki Powstania Listopadowego – chrzest i metrykę sporządzono dopiero w 1834 r.]

- ukończył szkołę średnią (matura) w Piotrkowie Tryb.

- 6.07.1851 r. Kraśnicy została ochrzczona Maryanna, córka Konstantego Marczyńskiego i Balbiny z Dłuskich. Rodzicami chrzestnymi byli:

Ludwik, Aniela, **Henryk**, Maryanna Bąkowscy

[księga urodzin parafii w Kraśnicy]

- w l. 1851-1855 studiuje prawo na Uniwersytecie w Petersburgu; uzyskuje stopień „kandydata nauk prawnych”

- po powrocie do kraju osiada w Warszawie; uzyskuje uprawnienia adwokackie; podejmuje pracę w administracji państwowej

[Królestwo Polskie: przed uzyskaniem wpisu na listę adwokaci musieli zdawać egzamin kwalifikacyjny przed rosyjską komisją.

Zawód adwokata w Warszawie mogło wykonywać tylko 200 Polaków.]

- 26.04.1859 r. był ojcem chrzestnym (razem z siostrą Marianną) Teofila, syna Jana Rogali, gajowego w Kraśnicy [księga urodzin parafii w Kraśnicy]

- „Gdy nadszedł czas powstania narodowego 1863 roku jest urzędnikiem w Komisji Wyznań Religijnych i Oświecenia. Prowadzący w Warszawie kancelarię adwokacką Piotr Kobyłański, kolega ze studiów, wprowadza go w działalność władz powstania – poznaje członków istniejącego wówczas Rządu Narodowego zdominowanego przez "Białych". Gdy 23 maja 1863 roku powstał "rząd czerwonych prawników" z Franciszkiem Dobrowolskim na czele, Henryk Bąkowski został członkiem tegoż Rządu wraz z innymi adwokatami: Oskarem Awejde, Piotrem Kobyłańskim, Henrykiem Krajewskim. Posiedzenia Rządu odbywały się w mieszkaniu Piotra Kobyłańskiego. Działalność ta nie trwała długo – już 14 czerwca 1863 r. Rząd ustąpił, nastąpiły aresztowania”

[www.powstanie1863.muzeumhistoriikielc.pl]

Pieczęć Rządu Narodowego Powstania Styczniowego

- za udział we władzach powstania styczniowego został osadzony na Pawiaku*) i w 1865 r. skazany przez Trybunał Wojenny na

karę śmierci przez powieszenie. Życie uratowała mu hrabina Rachelą Wessel, żona hr. Michała Wessela i matka Michaliny – niedawno poznanej przez Henryka (w nieznanych okolicznościach) młodzietkiej panienci. Dzięki wstawiennictwu hrabiny R. Wessel u namiestnika Królestwa Polskiego Fiodora Berga**), popartej znaczną kwotą rubli, wyrok śmierci zamieniono na bezterminowe zesłanie zapoczątkowane 8-letnią katorgą. Dla uzyskania odpowiedniej kwoty, ojciec Henryka sprzedał 345 mórg lasu, potem zwanego Felgustów (w okolicy opowiadano, że przegrał w karty na rzecz Gierszt Drużbackiego, właściciela folwarku Zameczek***).

*) Zespół budynków więzienia w Warszawie (oficjalnie: Główne Więzienie Inkwizycyjne Guberni Warszawskiej) powstał w latach 1830-1835 na półtorahektarowym placu między ulicami Dzielną a Pawią, od której wzięła się potoczna nazwa więzienia, **Pawiak**. Projektantem kompleksu był Henryk Marconi (znany architekt warszawski) oraz Fryderyk Skarbek (ekonomista, powieściopisarz, historyk, działacz społeczny i polityczny, pracował w wydziale więzień i zakładów dobroczynności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Królestwa Polskiego). W jego ramach powstał pawilon męski: długości 150 m i szerokości 12 m, składał się z czterech kondygnacji (suterena, parter, pierwsze i drugie piętro) i mógł pomieścić około siedmiuset skazanych w niewielkich celach po obu stronach korytarza, w których okna zasłaniały drewniane lub blaszane blendy, oraz mniejszy pawilon żeński, a także magazyny, warsztaty więzienne, kuchnia, depozyty, łaźnia, pralnia, kotłownia; całość ogrodzono wysokim murem z trzema wieżyczkami strażniczymi. Początkowo działało jako więzienie kryminalne, a od 1863 roku jako więzienie polityczne; więzieni tu byli m.in. członkowie Rządu Narodowego i powstańcy 1863 r.

**) Generał-lejtnant Fiodor Fiodorowicz Berg, w latach 1863-1874 namiestnik Królestwa Polskiego. Urzędował na Zamku Królewskim w Warszawie. Stłumił powstanie styczniowe. Prowadził politykę rusyfikacji Polski. Był odpowiedzialny za pacyfikację miejscowości, których mieszkańcy udzielili pomocy powstańcom styczniowym. W 1865 r. mianowany feldmarszałkiem

***) Ignacy Gierszt-Drużbacki h. własnego (1815-1892), powiatowy sędzia pokoju w Opocznie.

Zameczek, folw. nad rz. Drzewiczką, pow. opoczyński, gm. Krzczonów, par. Sołek; odl. 5 w. od Opoczna. [Sul]

- tuż przed wywozem na katorgę – w więzieniu na Pawiaku, przez kratę – bierze ślub z 20-letnią hrabianką Michaliną Wessel (młoda żona zostaje z matką w Warszawie)
- wywieziony do Usoli [Usolie Syberyjskie, ok. 70 km na płn.-zach. od Irkucka], gdzie pracuje w warzelnii soli (razem z Piotrem Kobylańskim ↓ i Aleksandrem Pawłowskim ↓).
- na skutek manifestu [Manifest z 16/28 kwietnia 1866 r. łagodzący zesłańcom warunki odbywania kary] przenosi się do Krasnojarska, gdzie prowadzi (razem z Aleksandrem Pawłowskim) handel „artykułami warszawskimi”. Po pewnym czasie przenosi się do Ufy, gdzie zaistniały możliwości połączenia się z żoną. Na początku 1872 r. Michalina Wessel-Bąkowska razem ze swoją matką wyjeżdżają do Ufy, gdzie dzielą z nim życie zesłańca

Henryk Bąkowski, Ufa, 1872 r.

- ok. 1885 r. zwolniony z zesłania wraca do Polski i osiada w Warszawie
- podejmuje pracę jako urzędnik w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim; wkrótce zostaje radcą prawnym Dyrekcji Głównej Towarzystwa
- po kilku latach został prezesem zarządu spółki akcyjnej „Pustelnik” (założonej w 1892 r.)

Henryk Jaxa-Bąkowski
(zdjęcie z ok. 1895 r.)

Henryk Jaxa-Bąkowski
(zdjęcie z ok. 1900 r.)

Pustelnik 1.) fol., pow. warszawski, gm. Brudno, par. Praga, ma 107 mk. W 1827 r. było 7 dm., 46 mk., należał do par. Skaryszew (Praga). Stoi tu mały kościółek modrzewiowy, wzniesiony według tradycji w XVII w. przez jakiegoś możnego pana, który strwońskiwszy mienie w hulaszczem życiu, osiadł tu jako pokutnik

KSIĘGA ADRESOWA

PRZEMYSŁU FABRYCZNEGO

W KRÓLESTWIE POLSKIM

na rok 1904

przy współpracownictwie Komitetu Redakcyjnego, złożonego z pp.:
PIOTRA DRZEWIECKIEGO, HENRYKA KARPIŃSKIEGO I JANA SIERBUCIEGO

opracował i wydał

LEON JEZIORAŃSKI

WARSZAWA

DRUK TEKSTU WYKONAŁA Drukarnia SYNÓW ST. NIEMIRY
DRUK OGŁOSZEŃ WYKONAŁY Drukarnie
FK KARPŃSKIEGO I P. LASKAUERA I S-B
OKŁADKĘ I KLISZE PODŁUG RYSUNKÓW ANTONIEGO GAWIŃSKIEGO, ART. MALARZA
WYKONAŁ Zakład Fotochemigraficzny B. WIERZBIŃSKIEGO I S-B

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: WARSZAWA—SADÓWA 12, TELEFONU 2557.

Cena egzemplarza rubli trzy.

№ 1106.

„Pustelnik“, Tow. Akc. parowej fabr. dachówek żłobionych.

Adres: gub. Warszawska, poczta Marki, w. Pustelnik.

Zarząd: Henryk Bąkowski, prezes; Ignacy Mrozowski, Stanisław Homolach, członkowie; Stanisław Boniecki, zastępca.

Dyrektor zarządzający: Jan Ulanicki.

Kierownik techniczny: Adam Sokulski.

Wyroby: Dachówki, cegła zwyczajna, maszynowa, fasonowa i kominowa radjalna.

Robotników: 250—500.

Kapitał zakładowy: 700,000 rb.

Przybliż. obrót roczny: 600,000 rb.

Motor: parowy o sile 115 koni.

Bliższe szczegóły: patrz ogłoszenie Nr 165.

W 1897 Pustelnik z Markami i Warszawą połączyła kolej konna Kolejki Mareckiej, w 1899 przedłużona do Radzimina i zastąpiona trakcją parową. Z uwagi na pokłady gliny pracowały tu liczne cegielnie.

Grobowiec Henryka Bąkowskiego; pochowani: Henryk Bąkowski, żona Michalina, ojciec żony (Michał hr. Wessel)

- W kościele parafialnym w Kraśnicy (od wejścia, po lewej stronie, pod chórem) umieszczona została tablica upamiętniająca Henryka Jaxę Bąkowskiego. Na płycie z czarnego granitu, wykonano napis:

„MORTUI VIVENTES OBLIGANT“
S. P.
HENRYK JAXA-GRYF BĄKOWSKI
w. ANTONIEGO I IZABELI z RUDZKICH
UR. DNIA 1.12.1880 r. w KRAŚNICY, PRAWNIK,
CZŁONEK RZĄDU NARODOWEGO (PRAWNIKÓW)
w POWSTANIU STYCZNIOWYM w ROKU 1863,
ARESztOWANY PRZEZ ROSYJSKIE WŁADZE
I SKAZANY NA DŁUGOLETNIĄ SYBERYJSKĄ KATORGĘ.
PO POWROTCIE Z KATORGI ZAMIESZKAŁ W WARSZAWIE.
ZMARŁ DNIA 5.12.1903 r.
POCHOWANY NA WARSZAWSKICH POWĄZKACH
O PANIE, PRZYJMĲ JEGO DUSZĘ DO CĘWAŁY SWOJEJ I
CENIOM MĘCZENNIKA SPRAWY NARODOWEJ
WDZIECZNI ZA JEGO OFIARĘ
MIĘSZKAŃCY ZIEMI OPCZYŃSKIEJ
ROK 2003